سرمقاله

ساده‌انگاری مشکلات اقتصادی

ادامه از صفحه ۱

... باز می‌کند؛ به شکلی که نقش اصلی بانک در دنیای مدرن که عامل محوری پیشرفت اقتصادی بود؛ یعنی تعادل‌بخشی در بازار وجوه‌وام‌دادنی کمرنگ می‌شود.

دوم، بر پایه این دیدگاه، بانک اگر بخواهد واقعا به نوعی عمل تاتا غیرمشروع خود را تصرف کند، باید اقدام به دادن وام به نرخ بسیار نازلی کند که حتی در سطح تورم نیست. نتیجه نهایی این نگاه، آن است که در زمان سررسید، اصل و سود وام اخذشده به‌طور واقعی کمتر از مقدار اولیه وام است. از این رو سیستم وام‌دهی در ایران همواره و همیشه دچار کسری مزمن است و برای جبران این کسری نیاز به تزریق پول است و در نتیجه تورم به‌طور مزمن و درازمدتی در ایران همواره بالاست و ما رکورددار تورم دورقمی در بلندمدت هستیم. به علاوه، همین نرخ نازل موجب ایجاد رانتی برای متقاضی وجوه می‌شود که منشأ انحرافات عدیده می‌شود و صاحبان این بینش بر آن هستند تا با نظارت‌های گسترده مانع آن شوند. درحالی که از ابتدا نباید این رانت تعریف می‌شد. جالب آنجاست همان کسانی که با این بینش واضع این رانت هستند، می‌پرسند چرا بانک‌ها به شرکت‌های اقماری خود وام می‌دهند؟

اما پایه سوم این بینش بر نوعی ساده‌انگاری محض از تأمین مالی بانک بنا شده است. این بینش طرف عرضه وجوه وام‌دادنی را به کل فراموش می‌کند و می‌انگارد بانک منابع لایزال مالی دارد و از این رو می‌توان هر طرح توسعه‌ای را بر آن سوار کرد. همین انگاره متوهمانه ابدی بودن منابع بانک‌ها است که همه مشکلات اقتصاد را بر گردن بانک‌ها می‌اندازد. وقتی این انگاره در مقام برطرف کردن مشکلات برمی‌آید، فقط لازم است تعریف کند بانک به هر بخش اقتصاد چه مقدار منابع دهد و مراقب باشد کسی از آن منحرف نشود. در این بینش جایی برای تعادل میان عرضه و تقاضای وجوه وام‌دادنی در سیستم بانکی وجود ندارد. جالب آنجاست که این تصور خام، توسط برخی از کارشناسان نیز تئوریزه می‌شود. آنجا که می‌گویند هر اتفاقی هم بیفتد پول از بانک خارج می‌شود و باز به بانک برمی‌گردد و دیگر عدم تعادلی مطرح نیست یا عنوان می‌شود پول خنثی نیست و با آنکه از هیچ خلق می‌شود، می‌تواند موجب رشد تولید شود و می‌توان با خلق پول تولید را رونق داد!

در مقام پاسخ باید گفت اولا بانک وکیل سپرده‌گذار است و عرضه از سوی پس‌اندازکنندگان صورت می‌گیرد. بنابراین این حق را نداریم که به‌طور یک‌طرفه سیاست‌ورزی کنیم و تنها طرف متقاضیان وام را بگیریم. ثانیا بانک باید به‌عنوان وکیل سپرده‌گذار، منابع خود را به جایی تخصیص دهد که بالاترین بازدهی را دارد و جای این پرسش است که چگونه یک طرف سومی وارد این رابطه شود و برای منابع هم بیفتد پول از بانک خارج می‌شود و باز به بانک برمی‌گردد و دیگر عدم تعادلی مطرح نیست یا عنوان می‌شود پول خنثی نیست و با آنکه از هیچ خلق می‌شود، می‌تواند موجب رشد تولید شود و می‌توان با خلق پول تولید را رونق داد!

ثالثا: برای هر دارایی بانک به‌صورت وام، بدهی به‌صورت سپرده وجود دارد. بنابراین تلف شدن دارایی به معنی آن است که بانک قادر نیست به سپرده‌گذار پاسخ دهد و تقلیل موضوع به چرخه پول در سیستم بانکی، نوعی خام‌انگاری درباره عملکرد سیستم بانکی است. رابعا، پول نهاده تولید نیست. تسهیل‌کننده مبادلات است. آنچه تولید و رشد اقتصادی به آن نیازمند است سرمایه است.

برطرف کردن این بینش، موجب بازگشت سیستم بانکی به جایگاه اصلی خود و کارا کردن بازار وجوه وام‌دادنی است. برطرف کردن این بینش یعنی بپذیریم با تعریف خطوط اعتباری، با وام‌های ارزان‌قیمت، با تعیین تکلیف برای سپرده‌های مردم، هیچ کشوری پیشرفت نکرده است و ما نیز از آن مستثنی نیستیم. آری، صنعت بانکداری خود نیازمند توجهی فارغ از چارچوب‌های ذهنی گذشته است.

دکتر پویا جبل عاملی
Alborz.payam@gmail.com

اخبار البرز

۵۷ بستری جدید کرونا در البرز طی ۲۴ ساعت

سرپرست دانشگاه علوم پزشکی البرز گفت: متاسفانه در ۲۴ ساعت گذشته چهار بیمار کووید ۱۹ جان خود را از دست دادهاند و مجموع جان باختگان این بیماری در استان به ۶۳۱۸ نفر رسیده است.

به گزارش پیام آشنا: دکتر شهرام صیادی درباره آخرین وضعیت کرونا در البرز، گفت: طی ۲۴ ساعت گذشته منتهی به ۸ آبان ۱۴۰۰، ۵۷ بیمار با علائم کووید ۱۹ در مراکز درمانی استان بستری شدهاند.

به گزارش ایسنا، وی افزود: مجموع کل موارد بستری شامل قطعی، محتمل و مشکوک از ابتدای شیوع کرونا تا کنون در استان البرز ۷۶ هزار و ۲۰۹ نفر است.

صیادی با بیان اینکه در حال حاضر تعداد ۵۳۱ نفر شامل موارد قطعی، محتمل و مشکوک در مراکز درمانی بستری هستند افزود: از این تعداد، ابتلای ۲۳۱ نفر به بیماری کووید ۱۹، تا این تاریخ قطعی شده است.

وی افزود: متاسفانه در ۲۴ ساعت گذشته چهار بیمار کووید ۱۹ جان خود را از دست دادهاند و مجموع جان باختگان این بیماری در استان به ۶۳۱۸ نفر رسیده است.

صیادی در پایان تصریح کرد: خوشبختانه از ابتدای شیوع کرونا تاکنون ۶۹ هزار و ۳۵۴ نفر از مراکز درمانی ترخیص شدهاند.

جانباز البرزی دوران دفاع مقدس به خیل شهدا پیوست

جانباز ۷۰ درصد البرزی دوران دفاع مقدس حاج «خسرو دمیرچلی» پس از سال‌ها تحمل جراحت‌های ناشی از جنگ تحمیلی دعوت حق را لبیک گفت و به خیل شهدا پیوست.

به گزارش پیام آشنا: «خسرو دمیرچلی» جانباز سرافراز ۷۰ درصد و یادگار دوران دفاع مقدس از استان البرز پس از سال‌ها تحمل رنج و جراحات ناشی از جنگ تحمیلی شب گذشته هفتم آبان ماه دعوت حق را لبیک گفت.

پیکر پاک این جانباز شهید سرافراز ساعت ۱۰:۳۰ دیروز هشتم آبان ماه در گلزار شهدای امامزاده محمد (ع) کرج تشییع و به خاک سپرده شد. جانباز «خسرو دمیرچلی» متولد هفتم اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۴، هفدهم آبان ماه سال ۱۳۶۲ در غرب کشور بر اثر انفجار نارنجک به فیض جانبازی نائل و از ناحیه ۲ دست و ۲ چشم مجروح شد.

در نشستی ویژه با حضور مسئولان البرز مطرح شد:

فرمانداران نسبت به کنترل بازار اقدام کنند

استاندار البرز گفت: فرمانداران مسئولیت دارند که با اهتمام ویژه‌ای نسبت به کنترل و نظارت بازار و احصا و رسیدگی به مشکلات در شهرستان‌ها اقدام کنند.

به گزارش پیام آشنا، عزیزالله شهبازی در جلسه ویژه با معاونان استانداری و فرمانداران استان البرز اظهار کرد: حضور شبانه‌روزی تمامی مدیران مرتبط با تنظیم بازار و فرمانداران استان در حوزه فعالیت الزامی است. وی خطاب به فرمانداران و معاونان استانداری البرز بیان کرد: اکنون ضرورت دارد بیش از پیش در میدان باشیم و از نزدیک مشکلات و مسائل مردم را احصا کرده و با اتخاذ تدابیر لازم برای حل آن اقدام کنیم. استاندار البرز با اشاره به اهداف ارزشمند دولت تصریح کرد: دولت بسیار قدرتمند و با انرژی مضاعف برای حل مشکلات مردم حضور دارد و ما به عنوان نمایندگان دولت باید در این مسیر با اهتمام ویژه‌ای همراه باشیم.

وی خاطرنشان کرد: کار خدمات رسانی به مردم و کسب رضایتمندی جامعه تعطیلی ندارد و باید همواره آماده به خدمت باشیم.

شهبازی گفت: یکی از اصلی‌ترین اهداف دولت خدمت‌رسانی به مردم و حل مشکلات کشور در راستای ایجاد رضایتمندی در جامعه است و بر این مبنا سعی در اقدام دارد.

وی اظهار کرد: اگر بتوانیم رضایتمندی مردم را رقم بزنیم می‌توانیم به هدف نهایی خود در این جایگاه برسیم، چراکه هدف دلت بر رضایتمندی مردم استوار است.

استاندار البرز متذکر شد: باید نظارت بر عملکرد دستگاه‌های خدمت‌رسان به مردم به بهترین شکل ممکن انجام داد، چراکه این امر موجب رضایتمندی حداکثری مردم می‌شود.

افتتاح بیمارستان فردیس؛ شاید شش ماه دیگر!

مدیر شبکه بهداشت و درمان شهرستان فردیس گفت: علی رغم سرعت بالای تکمیل بیمارستان فردیس، به نظر می‌رسد در بهترین حالت این بیمارستان ظرف شش ماه آینده به بهره برداری برسد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، یافتهٔ عینی با اشاره به اینکه یکی از مهمترین پروژه‌های دانشگاه علوم پزشکی البرز بیمارستان فردیس است، اظهار کرد: اهتمام ویژه‌ای برای جذب اعتبار تخصیصی برای این پروژه وجود دارد تا این بیمارستان هرچه سریعتر وارد مدار خدمات رسانی به مردم شود.

وی با بیان اینکه این بیمارستان بیش از ۸۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد، گفت: حدود ۹۰ درصد عملیات ساخت طبقات سوم و چهارم ساختمان این بیمارستان به پایان رسیده و پیمانکاران در حال تکمیل طبقات دیگر هستند.

وی ادامه داد: البته برای بهره برداری از این پروژه تنها تکمیل ساختمان کافی نیست و باید تجهیزات و امکانات مورد نیاز درمانی نیز خریداری شود.

این مسئول با اشاره به علت تاخیر در بهره برداری از این پروژه تاکید کرد: با توجه به افزایش تورم، هزینه ساخت بیمارستان بالا رفته و همین باعث شده در تامین اعتبار مورد نیاز مشکلاتی ایجاد شود.

عینی افزود: به عنوان مثال اگر برای تکمیل بخشی از این بیمارستان قبلاً یک میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده بود، امروز به واسطه افزایش قیمت، باید دو یا سه برابر شود.

مدیر شبکه بهداشت و درمان فردیس توضیح داد: علی رغم سرعت بالای تکمیل پروژه به نظر می‌رسد در بهترین حالت این بیمارستان ظرف شش ماه آینده به بهره برداری برسد.

وی با اشاره به نامه نگاری صورت گرفته برای آموزشی شدن این بیمارستان گفت: برای این کار به دنبال اخذ مجوز از وزارت بهداشت هستیم و امیدواریم این اتفاق بیفتد.

وی با اشاره به مزایای آموزشی شدن بیمارستان فردیس گفت: در بیمارستان آموزشی شاهد حضور دانشجویان تخصصی رشته‌های مختلف پزشکی هستیم بنابراین اگر شب هنگام موضوع حادی برای بیماری پیش بیاید امکان رسیدگی بهتر به وجود دارد.

عینی اضافه کرد: علاوه براین با توجه به حضور دانشجویان انترن، رزیدنت و ـ در بیمارستان‌های آموزشی، آخرین تجهیزات به روز پزشکی کشور در این مراکز وجود دارد و از این طریق کیفیت خدمات رسانی به بیماران تا حد زیادی افزایش می یابد.

وی گفت: با توجه به جمعیت بالای فردیس و سطح درآمدی پایین برخی از بیماران فردیس، آموزشی شدن این بیمارستان نتایج مثبتی به همراه دارد.

رئیس بسیج سازندگی البرز خبر داد:

اجرای طرح «علمداران خدمت» در مناطق محروم کرج

رئیس بسیج سازندگی استان البرز از اجرای طرح جهادی علمداران خدمت در مناطق محروم کرج خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، مهران طیران اظهار کرد: طرح جهادی علمداران خدمت با عنوان پاکساخت شهر با همکاری معاونت خدمات شهری شهرداری کرج و گروه‌های جهادی بسیج سازندگی سپاه امام حسن مجتبی (ع) ستان البرز، جمعه هر هفته در مناطق طرح کرامت و کمتر برخوردار کرج انجام می‌شود.

وی با بیان اینکه متولی این امر معاونت خدمات شهری شهرداری کرج است، تصریح کرد: این طرح به صورت مستمر و ادواری با حضور تعداد بالایی از نیروهای جهادی ادامه دارد و روز گذشته گروه‌های جهادی و خدمات شهری در محله‌های اختر آباد، حسین آباد و بخشی از مهرشهر ارائه خدمات کردند.

رئیس بسیج سازندگی استان البرز بیان کرد: طرح جهادی علمداران خدمت به ارائه خدمات عمرانی، خدمات بهداشتی و درمانی، ترافیکی، رفت و روب فضای شهر، زیباسازی مدارس و محلات، مشاورههای حقوقی و روانشناسی، اطعام نیازمندان و اهدای بسته‌های معیشتی، مباحث آموزشی و فرهنگی می‌پردازند.

وی با بیان اینکه رویکرد شهردار کرج مدیریت جهادی و تفکراتشان بر اساس فعالیت الگوهای جهادی است، خاطرنشان کرد: بر این اساس در پایان هر هفته از طریق ظرفیت گروه‌های جهادی در سطح استان خدمات گسترده شهری به مناطق کمتر برخوردار استان ارائه می‌شود.

طیران با اشاره به دیگر فعالیت‌های گروه‌های جهادی بسیج سازندگی سپاه امام حسن مجتبی (ع) استان البرز، گفت: هفته آتی یک حرکت گسترده با ایده جدید با استفاده از ظرفیت مردمی در محله سهرابیه کرج انجام می‌شود.

وی اظهار کرد: در این طرح مردم برای محلات خود خدمات لازم را ارائه می‌دهند و شهرداری مواد و مصالح را به منظور زیباسازی محله تأمین می‌کند.

رئیس بسیج سازندگی استان البرز متذکر شد: این طرح الگوی خوبی است که به سمت مردمی شدن خدمات می‌رود و مردم با انگیزه در حوزه عمران و آبادی محله خود سهیم می‌شوند.

مدیر کل کمیته امداد البرز خبر داد:

جمع آوری ۶۳ میلیارد تومان زکات در البرز

مدیرکل کمیته امداد امام (ره) البرز گفت: در ۶ ماه نخست سال جاری خیران، کشاورزان و دامداران البرزی رقمی معادل ۶۳ میلیارد تومان زکات واجب و مستحبی پرداخت کردند.

به گزارش پیام آشنا، محمد محمدی‌فرد در حاشیه بازدید یکی از مراکز نیکوکاری کرج از طرح‌های با اشاره به اینکه زکات جمع‌آوری‌شده بر اساس اولویت‌بندی‌های انجام‌شده صف اجرای طرح‌ها و کارهای عمرانی و عام‌المنفعه در همان منطقه می‌شود، اظهار کرد: وجوهات زکات علاوه بر صرف امور معیشتی نیازمندان صرف ارائه جهیزیه برای خانواده‌های نیازمند، امور درمانی محرومان، تحصیل و آموزش فرزندان خانواده‌های نیازمند، تأمین لوازم زندگی، صرف آزادی زندانیان غیرعمد و همچنین ساخت و تعمیر مسکن روستاهامی‌شود.

وی با بیان اینکه پرداخت زکات و وجوهات آن یکی از منابع رفع نیازهای معیشتی مددجویان کمیته امداد امام (ره) و سایر نیازمندان است خاطرنشان کرد: در ۶ ماه اول سال جاری خیران، کشاورزان و دامداران البرزی رقمی معادل ۶۳ میلیارد تومان زکات واجب و مستحبی پرداخت کردند.

مدیرکل کمیته امداد استان البرز با اشاره به راه‌اندازی ۳۹ مرکز نیکوکاری تخصصی زکات در سطح استان بیان کرد: مراکز نیکوکاری به ویژه مراکز نیکوکاری تخصصی زکات نقش کلیدی در جمع‌آوری وجوهات زکات واجب و مستحب و ایجاد این رشد چشم‌گیر در استان داشته‌اند.

وی با بیان اینکه زکات البرزی‌ها در دو بخش واجب و مستحب جمع‌آوری می‌شود، گفت: جمع‌آوری میوه و ترمبار از حجره‌داران نیکوکار بازار میوه و ترمبار کرج، جمع‌آوری پوشاک، کالای جهیزیه و ارزاق عمومی از صنوف مختلف و بنکداران برای توزیع بین مددجویان از دیگر فعالیت‌های ستاد زکات استان البرز است.

محمدی‌فر اظهار کرد: در قضیه پرداخت زکات کمک مؤمنان مستضعف از اصلی‌ترین اهداف این اقدام خداپسندانه است.

وی متذکر شد: در زمینه جمع‌آوری زکات باید فرهنگ‌سازی لازم صورت گیرد تا این فریضه در بین آحاد جامعه رشد پیدا کند، به ویژه که با این کار می‌توانیم بخش اعظمی از مشکلات نیازمندان را حل کنیم.

وال استریت ژورنال در ادعایی مطرح کرد:

آمریکا؛ عامل ایجاد بن‌بست در مذاکرات وین

یک خبرنگار روزنامه وال استریت ژورنال در یک رشته توییت نوشت که به تازگی گفت وگوهایی را با منابع غربی درباره مذاکرات وین دریافته است که آمریکا تضمین مورد درخواست ایران برای عدم خروج مجدد از برجام را نمی دهد.

به گزارش پیام آشنا، لارنس نورمن، خبرنگار روزنامه وال استریت ژورنال در یک رشته توییت نوشت که به تازگی گفت وگوهایی را با منابع غربی درباره وقفه ایجاد شده در مذاکرات وین میان ایران و ۴+۱ داشته است.

وی نوشت که نقل قول ها درباره درخواست ایران از آمریکا برای ارائه تضمین دائمی مبنی بر عدم خروج مجدد آمریکا از توافق هسته ای صحت دارد و مدعی شد که این به عاملی برای ایجاد بن‌بست در مذاکرات تبدیل شده است.

نورمن افزود: آمریکا تضمین دادن در این خصوص را مغایر برجام می دانند، چراکه معتقد است در توافق ۲۰۱۵ چنین تضمینی وجود نداشته و برجام یک توافق سیاسی بر مبنای تعهدات سیاسی است.

وشنگتن می گوید که اگر ایران می خواهد توافق را تغییر دهد، آمریکا هم خواسته های خود را دارد.

خبرنگار وال استریت ژورنال در توییتی دیگر با تاکید بر اینکه منابع مختلف دیدگاه های مختلفی دارند، نوشت: برداشت من از این روایت ها این است، اینکه ایران و آمریکا به طور مستقیم با یکدیگر گفت‌وگو نمی کنند در ایجاد سوءتفاهم آنها از مواضع و انتظارات یکدیگر نقش داشته است.

وی مدعی شد که تیم ایران به سرپرستی عراقچی در دوران ریاست جمهوری روحانی در مراحل پایانی مذاکرات وین درخواستش را از دریافت ضمانت دائمی درباره عدم خروج دوباره آمریکا از برجام تقلیل داده و خواستار اخذ ضمانتی مبنی بر عدم خروج دولت بایدن از توافق هسته ای شده بود.

وی همچنین نوشت: مسئله روشن بود؛ در واقع، به صورت علنی اعلام شد که ضمانت دائمی منتفی است. هیچ رئیس‌جمهور آمریکا اختیار ملزم کردن دولت بعدی به یک معاهده غیرالزام‌آور که از تأیید کامل سنا برخوردار نیست را ندارد. همان طور که (رابرت) مالی گفته بود.

وی افزود: مالی گفت که آمریکا نمی خواهد این همه برای بازگشت به توافق تلاش کند تا تنها دلیلی برای خروج دوباره از آن بیابد. آن زمان رایزنی هایی جدی درباره لحن این ضمانت نامه وجود داشت تا اطمینان کافی به ایران داده شود و تیم این کشور بتواند در خانه آن را به عنوان یک دستاورد ارائه دهد. دولت بایدن به صراحت این موضوع را بیان کرد که هرگونه ضمانت حقوقی، فراتر از توافقی خواهد بود که بر سر آن اجماع شده است. با این حال، آنها تمایل داشتند در داخل متن، تعهد سیاسی خودشان را به اجرای توافق و پایبندی به آن را درج کنند.

نورمن توصیح کرد: در آن زمان من متوجه شدم که بحث هایی درباره لحن و ادبیات این ضمانت در حال انجام است اما واضح است که در همین نقطه، یک اختلاف نظر واقعی میان ایران و آمریکا وجود داشته که همچنان هم ادامه دارد. با این حال، نکته اساسی این است که مذاکرات در جریان بود و ادامه داشت. به نظر نمی آید که این، دلیل توقف مذاکرات باشد زیرا مذاکره کنندگان آشکارا می گفتند که رایزنی ها ادامه دارد و در حال پیشرفت است اما شاید این، خط قرمز قطعی تهران است. چیزی که در حال حاضر آن را هرگز نمی فهمیم.

این خبرنگار ادامه داد: منابع غربی دریافته اند که خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۸ سبب شده است که ایران خواستار تضمین (برای عدم خروج دوباره) شود و این، کاملا یک درخواست منطقی است. شاید این شکافی بود که نمی توان آن را از میان برد اما تنها راه آزمایش آن مذاکره است، به طور ایده آل مذاکره مستقیم.

خبر

دستور دادستان کل کشور برای رسیدگی به "اهانت به آیت‌الله صافی گلپایگانی"

حجت الاسلام والمسلمین منتظری از صدور دستور پیگیری موضوع "اهانت به آیت‌الله صافی گلپایگانی" خبر داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مرکز رسانه قوه قضاییه، حجت الاسلام والمسلمین محمدجعفر منتظری دادستان کل کشور و رئیس دادگاه ویژه روحانیت در واکنش به حواشی ایجاد شده در فضای مجازی پیرامون فرمایشات آیت الله العظمی صافی گلپایگانی مرجع عالیقدر شیعه، ضمن اظهار تاسف از اینکه اشخاصی به خودشان اجازه می‌دهند که حریم مرجعیت شیعه را به بهانه‌هایی مورد هتک حرمت قرار دهند، اظهار کرد: باید حوزه نقد، یک مطلب را کاملا از حوزه اهانت و هتک حرمت جدا کرد.

وی از صدور دستور به دادسرای ویژه روحانیت برای پیگیری موضوع خبر داد و افزود: از آنجاییکه شخص منتشر کننده این مطلب، طلبه و مرتبط با حوزه علمیه است، رسیدگی به موضوع، درحوزه صلاحیت دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت است که به آن مرجع ابلاغ شده که ماجرا را در دستور رسیدگی و پیگیری قرار دهد.

دادستان کل کشور تصریح کرد: همچنین طبق ماده ۲۷ قانون مطبوعات، رسیدگی به اتهامات شبکه‌های خبری که موضوع اهانت به مرجعیت را منتشر و بازنشر کرده‌اند، در صلاحیت هیات نظارت بر مطبوعات است که همین امروز دستور داده شد که موضوع در هیات نظارت مورد بررسی، پیگیری و رسیدگی قرار گیرد و طبق قانون با افراد خاطی برخورد خواهد شد.

رئیس دادگاه ویژه روحانیت تاکید کرد: شرایط عمومی کشور به گونه‌ای است که باید دامنه این مسایل خیلی زود جمع شود و نباید التهاب مسایل اجتماعی افزوده شود.

یادداشت

طالبان و معضل مهار داعش

وقوع چهار انفجار بزرگ و خونین و شهید و زخمی شدن بیش از هزار نفر از مردم غیرنظامی، آن هم در مدت زمان دو ماهه سلطه کامل طالبان بر افغانستان، می‌تواند گواه آن باشد که طالبان به لحاظ تأمین امنیت همچون دولت پیشین نقطه ضعف‌های مهم و آشکاری دارد. اکنون نظام امارت اسلامی طالبان داعش را در برابر خود می‌بیند، شبیه موقعیتی که خوش در مقابل دولت غنی داشت. شکی نیست که طالبان و داعش به لحاظ سیاسی و ایدئولوژیکی تفاوت‌های عمده و آشکاری دارند. اما در این مقطع و در شرایطی که طالبان برای تثبیت امارت اسلامی خود می‌کوشند، بیش از آنکه تفاوت‌ها تعیین کننده و سرنوشت‌ساز باشند، این شباهت‌ها هستند که چه به لحاظ سیاسی و چه به لحاظ امنیتی برایشان دردسرساز شده است.

از یک‌سو تلاش مشترک و مشابه طالبان و داعش برای آنچه برپایی نظام اسلامی و اجرای شریعت اسلامی می‌خوانند، فرایند سیالی را رقم زده که امکان تحرک و جابه‌جایی افراد را در میان هر دو گروه فراهم ساخته و در سوی دیگر امکان استفاده از هر ابزاری برای رسیدن به هدف، به کارگیری تاکتیک‌های مبارزاتی مشابه و در عین حال نامحدودی را برای هر دو طرف قابل توجیه ساخته است. اکنون به نظر می‌رسد همین اشتراک‌ها هم به لحاظ سیاسی و هم به لحاظ امنیتی دامنگیر طالبان شده و داعش را به معضل سیاسی و امنیتی بزرگ برای طالبان بدل ساخته است.

در واقع برخی از همین شرایط موجب شده رویکرد طالبان در تقابل با داعش باوجود دشمنی آشکار، با تزلزل و گاه دوگانگی توأم شده باشد. بنابراین شاید بتوان تقابل طالبان با داعش را در دو مرحله متفاوت مورد بررسی قرار داد: در مرحله اول که به چند هفته نخست تسلط طالبان بر افغانستان بازمی‌گردد، رهبران طالبان خطر داعش را چندان جدی نگرفته و به آن تنها در راستای وقوع برخی تحرکات محدود و پراکنده نگاه می‌کردند.

اظهارات مؤکد طالبان در این مورد که پس از استقرار امارت اسلامی خنثی‌ها خاتمه خواهد یافت و داعش قابلیت ناامن‌سازی افغانستان را نخواهد داشت، از همین منظر قابل توجه است. البته در کنار این موضوع عدم تقابل جدی طالبان با داعش می‌توانست توجیهات دیگری هم داشته باشد.

بحث هشدار به جامعه جهانی در مورد پیامدهای همکاری نکردن با طالبان، احتمالا در ترغیب رهبران این گروه برای نادیده گرفتن برخی فعالیت‌های داعش و نداشتن تقابل جدی تأثیرگذار بوده است. علاوه بر این، نگرانی رهبران طالبان از اعمال فشار بر اعضا و ریزش هرچه بیشتر به سمت داعش هم موجب شد طالبان از تقابل با عناصر نفوذی داعش و حتی برخی اقدامات آن‌ها پرهیز کنند.

طالبان بر داعش اشراف اطلاعاتی دارد؟

اعلام هشدار طالبان به آمریکایی‌ها پیش از حمله به فرودگاه کابل و حمله به مرکز داعش در کابل بلافاصله پس از حمله به مراسم ترحیم مادر ذبیح الله مجاهد، نشان می‌دهد ممکن است طالبان به لحاظ اطلاعاتی بر تحرکات داعش اشراف نسبی داشته‌باشند.

اما در بخش دوم که می‌توان آن را در بازه زمانی دو هفته اخیر جای داد، به نظر می‌رسد طالبان بیش از نکته خطر داعش را درک کرده و به اقدامات جدی‌تری برای تقابل با آن دست زده‌اند. تشکیل شورای تصفیه و اعلام اخراج عناصر نامطلوب از گروه، جدی‌ترین اقدام طالبان در این راستا بوده است. این اقدام حکایت از آن دارد که طالبان تا حدی به ارزیابی‌های اشتباه خود از قدرت و قابلیت‌های داعش پی برده و مبارزه با داعش را در مقایسه با نگرانی‌های دیگری چون ریزش و نارضایتی میان اعضا، در اولویت قرار داده‌اند.

با این حال اینکه طالبان بتوانند به تنهایی و بدون کمک و همراهی جامعه جهانی از عهده تقابل با داعش برآیند بسیار دور از انتظار به‌نظر می‌آید. بنابراین ورود طالبان به مرحله سوم یعنی تعدیل دیدگاه‌ها، تعامل و همکاری بیشتر با جناح‌ها و قومیت‌ها در داخل و درنهایت جلب نظر جامعه جهانی؛ عنصر نهایی و تعیین کننده دوام صلح و ثبات در افغانستان و حتی بقای طالبان محسوب می‌شود.

میراحمد رضا مشرف
کارشناس مسائل افغانستان